

Status studenta po absolvování SŠ, VOŠ a VŠ

Povinná školní docházka

Období školních prázdnin po ukončení posledního roku povinné školní docházky se také počítá jako povinná školní docházka v případě, že **žák po toto období nebyl výdělečně činný** tzn., že **nárok na přídavky a zdravotní pojištění má žák po ukončení základní školy do 31. 8.**, pokud není během prázdnin výdělečně činný.

Status studenta

Status studenta má **každý student denního studia na SŠ a VOŠ a libovolného bakalářského, magisterského nebo doktorského studia na VŠ** (bez ohledu na formu studia - prezenční, distanční nebo jejich kombinaci - a bez ohledu na to, zda je student v době takového studia výdělečně činný) **do věku 26 let** (příp. 28 let u prezenčního doktorského studia) - **jedná se o tzv. soustavnou přípravu na budoucí povolání** ([§ 12 zákona č. 117/1995](#), o státní sociální podpoře).

Za studium na SŠ se z hlediska zákona považuje také jednoleté denní studium jazyků, tzv. pomaturitní studium. Do pomaturitního studia je však nutné se přihlásit do konce kalendářního roku **po první vykonané maturitní zkoušce** nebo absolutoriu. Škola musí mít akreditaci MŠMT ([přehled oprávněných institucí najdete na webu MŠMT](#)), ve skupině musí být nejvýše 18 studentů a musí jít o denní studium nejméně dvacet 45minutových vyučovacích hodin týdně po celý školní rok.

U jiného než denního studia na SŠ a VOŠ má status studenta pouze ten, kdo není výdělečně činný nebo mu není vyplácena podpora v nezaměstnanosti či při rekvalifikaci.

Jaké výhody přináší status studenta:

- **Zdravotní pojištění** - úhrada státem do dovršení 26. roku věku;
- **Daňové výhody** - sleva na dani z příjmu 4020 Kč do dovršení 26. roku věku (u doktorského prezenčního studia až do věku 28 let), sleva na dítě do věku 26 let;
- **Sociální dávky** (přídavky aj.) do věku 26 let;
- **Slevy** v dopravě, kultuře apod.

Status studenta po ukončení střední a vyšší odborné školy (SOU, SŠ, VOŠ)

Řádné ukončení závěrečnou zkouškou:

- absolvent školy je studentem do úspěšné závěrečné zkoušky s výučním listem, maturitní zkoušky, absolutoria, ale **status studenta má až do 31. 8.**,
- **v případě, že po dobu prázdnin vykonává po celý měsíc výdělečnou činnost** (pracovní smlouva, DPP pouze v případě, že zakládá účast na nemocenském pojištění, DPČ) **nebo**

pobírá podporu v nezaměstnanosti či podporu při rekvalifikaci, ztrácí v tomto měsíci status studenta, tj. nárok na přídavek na dítě, a není ani zdravotně pojištěn.

Neúspěšné absolvování závěrečné zkoušky nebo nepřipuštění ke zkoušce:

- student, který neúspěšně vykoná závěrečnou zkoušku je studentem školy do 30. 6., **status studenta má ale také do 31. 8.** (pokud ukončil studium k 30. 6.),
- zůstává nárok na přídavky na dítě (v případě, že není po celý měsíc výdělečně činný a nepobírá podporu v nezaměstnanosti) i zdravotní pojištění,
- **evidence na úřadu práce je možná až od 1. 7.**
- **u opravných termínů** (maturita, absolutorium) **je student považován za nezaopatřené dítě do 31. 8.**
- **u náhradního termínu**, kde student ze zdravotních důvodů nevykonal zkoušku v řádném termínu, **trvá status studenta až do dne vykonání zkoušky.**

Přerušeni studia nebo předčasné ukončení studia:

- student, který ukončí nebo přeruší studium předčasně (před 30. 6.) **přestává mít status studenta k datu ukončení nebo přerušeni studia**,
- **musí tuto skutečnost ohlásit do 8 kalendářních dnů** referátu státní sociální podpory ÚP, pokud pobírá přídavek na dítě - na tento ztrácí nárok,
- **musí začít platit zdravotní pojištění**, pokud se neregistruje na úřadu práce.

Pokud se dítě/občan stane studentem vysoké školy v kalendářním roce, v němž řádně ukončil soustavnou **přípravu** na budoucí povolání **na střední škole**, není třeba se **po dobu mezi těmito studii hlásit do evidence ÚP - platí také status studenta** - tudíž i zdravotní pojištění.

Status studenta po ukončení vysoké školy

Řádné ukončení studia:

- v případě řádného ukončení studia (ukončeno státní závěrečnou zkouškou) **platí status studenta ještě následující měsíc po měsíci, ve kterém státní závěrečnou zkoušku student vykoná** (např. státní závěrečná zkouška 7. května tj. status studenta do 30. června),
- **v případě, že po dobu prázdnin vykonává student po celý měsíc výdělečnou činnost** (pracovní smlouva, DPP - pouze v případě, že zakládá účast na nemocenském pojištění, DPČ) **nebo pobírá podporu v nezaměstnanosti, ztrácí v tomto měsíci status studenta**, tj. nárok na přídavek na dítě, a není ani zdravotně pojištěn.

Neúspěšné ukončení nebo přerušeni studia:

- student, který neúspěšně vykoná státní závěrečnou zkoušku, má **status studenta pouze do dne, ve kterém ji neúspěšně vykonal nebo do dne přerušeni studia**,

- student, který si státní závěrečnou zkoušku odloží na pozdější termín, má většinou studium přerušeno a status studenta tudíž do dne přerušeni studia.

Za soustavnou přípravu na budoucí povolání se také považuje (dle [§ 14 zákona o státní sociální podpoře](#)) **doba od ukončení studia na vysoké škole do zahájení dalšího studia na téže nebo jiné vysoké škole**, pokud toto **studium bezprostředně navazuje** na ukončení předchozího studia. **Nejdéle je to však doba tří kalendářních měsíců** následujících po kalendářním měsíci, v němž student ukončil studium na předchozí vysoké škole.

Evidence na Úřadu práce

Od 1. 1. 2012 se může jako uchazeč o zaměstnání zaevidovat i fyzická osoba, která se soustavně připravuje na budoucí povolání (student denního studia), který prokáže, že **v rozhodném období** (poslední 2 roky) **získala zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění alespoň v délce 12 měsíců.**

Po předložení potvrzení o zaměstnání na základě pracovní smlouvy nebo DPČ (zápočtový list, evidenční list důchodového pojištění) nebo potvrzení o výkonu samostatné výdělečné činnosti (potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení) **vzniká takové osobě nárok na podporu v nezaměstnanosti.**

Sociální pojištění

Pojistné na sociální zabezpečení se skládá z nemocenského, důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Od roku 2010 už není **student starší 18 let** důchodově pojištěn.

Pokud **student nevykonává výdělečnou činnost, nemusí pojistné odvádět, ale roky strávené studiem se nepočítají do nároku na důchod.** Jako student také nemá nárok na dávky nemocenské, peněžitou pomoc v mateřství apod., protože **není účasten na nemocenském pojištění.**

Jak si pojištění zajistit

Pojištění lze platit **dobrovolně**. [Příhlášku k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění](#) (.pdf) lze podat na **České správě sociálního zabezpečení** (podle místa trvalého pobytu).

Při nástupu do zaměstnání přihlášení provádí a pojistné odvádí zaměstnavatel. Pojistné se týká i dohod, DPČ od příjmu 2500 Kč, DPP od příjmu 10 000 Kč.

Podnikající student je považován za **osobu samostatně výdělečně činnou (OSVČ)** s vedlejší činností. Nemocenské pojištění je dobrovolné, pokud se student nepřihlásí, účast na něm nevzniká.

Zdravotní pojištění

Změnu na zdravotní pojišťovně hlásí při nástupu do studia student sám.

A také pokud student přesáhne 26. rok věku nebo školu ukončí, aniž by nastoupil do zaměstnání nebo se evidoval na úřadu práce, **hlásí změnu pojišťovně sám** a nahlašuje se jako **tzv. osoba bez zdanitelných příjmů**. Pojistné činí v roce 2018 **1 647 Kč** měsíčně ([přehled minimálního pojistného](#)).

V případě brigád se i u DPP zdravotní pojištění odvádí, a to od příjmu 10 000 Kč, u praktického výcviku se pojistné neodvádí (příjmy z "praxe" jsou v roce 2018 osvobozeny také od daně z příjmů).

Pobyt v zahraničí

Zahraniční **výjezd za účelem výdělečné činnosti student nemusí oznamovat ČSSZ**, může se ale přihlásit k dobrovolnému pojištění, viz výše. [Podmínky zaměstnávání, registrace a platby pojistného](#) je nutné před odjezdem zjistit u příslušných zahraničních institucí.

Pobyt v zahraničí za účelem studia:

- u pobytů, kde student **zůstává studentem dané vysoké školy s českou akreditací**, o status nepřichází,
- u pobytů, kde student **přeruší studium v ČR** a pokračuje na škole v zahraničí, mohou nastat dva případy:

1. **MŠMT školu uznává za rovnou studiu na VŠ v ČR** (§ 12 odst. 2c zákona o státní sociální podpoře 117/1995 Sb. v platném znění) - o status tedy nepřichází,
2. **MŠMT školu neuznává** - pak status studenta ztrácí.

Toto lze ověřit přímo na [MŠMT](#).

Zdroj: [portal.mpsv.cz](#), [www.kampomaturite.cz](#), [zákon č. 117/1995 o státní sociální podpoře](#), [www.cssz.cz](#), [www.vzp.cz](#), [www.msmt.cz](#)